BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 142 Sâmbătă 27 Mai 1939
14 Pagini P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARA
pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

CĂILE FERATE ȘI INTERESELE PUBLICE

Consiliul superior al transporturilor și tarifelor a pus în discuție problemele ce sunt în legătură cu exploatarea comercială a căilor noastre ferate și cu sarcinele ce apasă asupra administrației lor.

Chestiunile comerciale și financiare în materie de transporturi sunt în funcție de nevoile și interesele publice.

De aceea ele nu pot fi examinate de cât luând în seamă aceste nevoi și interese.

Căile ferate fac și ele parte din mijloacele technice moderne puse la dispoziția statului și a colectivității. Ele nu îndeplinesc numai un simplu serviciu de cărăușie, ci o misiune mai înaltă. Contribuind la dezvoltarea economică, la intensificarea relațiunilor dintre națiuni și la punerea în valoare a regiunilor ce le străbate, drumul de fer este un instrument de progres și de civilizație.

Din acest punct de vedere, politica în materie de transporturi, care s'a complicat în epoca noastră prin dezvoltarea ce au luat-o căile ferate, automobilismul, aviația comercială și navigația fluvială și maritimă, trebue să fie călăuzită de anumite principii și comandamente, de ordin național și internațional. Inseși sarcinele ce sunt impuse căilor ferate din toate țările, sub forma de tarife reduse pentru transportul călătorilor sau al mărfurilor, sunt compensate prin alte avantagii de ordin economic și cultural. Cum s'ar fi putut dezvolta industria turismului în țările din occident dacă nu s'ar fi introdus reduceri importante în tarifele căilor ferate internaționale și în celelalte mijloace de transporturi?

Cum s'ar putea atrage milioane de oameni din diferite continente și țări, în marile centre civilizate, cu prilejul expozițiilor, târgurilor și congreselor internaționale, dacă nu s'ar aplica o politică de transporturi care să favorizeze călătoriile cu prețuri reduse?

In realitate, ceea ce pare a fi o sarcină pentru o administrație de transporturi, este un izvor de venituri pentru alte întreprinderi, care contribue la înviorarea vieței economice.

In toate țările civilizate numărul călătorilor a sporit în ultimele decenii grație tarifelor speciale introduse de căile ferate, de serviciile navigațiunii fluviale și maritime și de exploatatorii liniilor de autobuse.

In ce privește sistemul tarifar normal pentru transportul mărfurilor și al călătorilor, el trebue să fie întocmit pe o bază rațională și echitabilă.

Tarifele să nu fie exagerate și apăsătoare. O marfă, al cărei cost de transport este prea mare, se scumpește pentru cumpărătorul ce este condamnat să suporte toate cheltuelile.

Dacă tarifele pentru călători, pe căile ferate sunt și ele prea mari, firește că numărul călătorilor va scădea, deoarece veniturile lor nu le îngăduе să se deplaseze decât în cazuri excepționale.

Interesele publice reclamă ca mijloacele de transport să fie bine organizate și exploatate; iar sistemele tarifare să contribuie la intensificarea circulației mărfurilor și a călătorilor.

Căile noastre ferate au făcut progrese mari dela înființarea lor și până azi.

Lungimea rețelei c. f. r. a fost la sfârșitul anului trecut de 11.375 km.; iar lungimea liniilor duble de 351 km. Numărul călătorilor a sporit dela 2.204.000.000 în 1932, la 3.813.000.000 în 1938; tonele km. marfă, dela 4.382.000.000, în 1932, la 5.812.000.000, în 1938; al tonelor brute km., în acelaș interval de timp, dela 15.694.000.000, la 21.500.000.000 trenurile km., dela 46.632.000 la 72.590.000; al veniturilor, dela 8.836.000.000 la 12.322 milioane; al cheltuelilor de exploatare, dela 8.466.000.000 la 11.112.000.000.

Astăzi, cu toate nevoile mari ce le au c. f., pentru întreținere, construcții noi și modernizarea lor, trebue să aplice o politică rațională în materie de transporturi, impusă de interesele și nevoile publice.

Sesiunea Consiliului la Geneva.

Sesiunea obișnuită din Mai a Consiliului Societății Națiunilor se desfășoară în aceiași atmosferă apăsătoare ca cele precedente. Toate evenimentele internaționale și toate acțiunile diplomatice importante ale Continentului ocolesc instituția dela Geneva. Sgomotul motoarelor de avion și uruitul tankurilor acoperă glasul de pace al microfonului de pe malurile Lemanului.

Istoria nepărtinitoare va avea poate să se întrebe într'o zi, dacă în această evoluție a pactului, poartă mai multă răspundere, cei cari l-au combătut fără cruțare sau cei cari nu l-au apărat cu destulă hotărire.

Sesiunea, care s'a deschis Luni la Geneva, a fost prilejul unei reexaminări a elementelor negocierii anglo-sovietice și a profesiunilor de credință a Lordului Halifax și a d-lui Bonnet față de idealurile Societății Națiunilor.

Contactul direct al miniștrilor de externe ai Franței și Marei Britanii cu d. Maiski, ambasadorul Sovietelor la Londra, și președintele consiliului în această sesiune, a făcut ca negocierile dintre Londra și Moscova să realizeze progrese, care au autorizat eri pe d. Chamberlain să declare Camerei Comunelor că socotește apropiată încheierea acordului cu Sovietele.

Declarațiile lordului Halifax și ale d-lui Bonnet, la rândul lor, sunt al doilea eveniment vrednic de notat la activul sesiunii geneveze din această lună.

Amândoi miniștri de externe au fixat punctul de vedere al țărilor lor față de Ligă. Franța și Marea Britanie rămân credincioase Societății Națiunilor, deși mărturisesc, chiar dela masa Consiliului, neputința ei de a deslega problemele internaționale de azi. Liga rămâne depozitara ideilor din care se inspiră politica anglo-franceză: pacea, securitatea și colaborarea, dar neisbutind să atingă aceste scopuri prin metodele societare, idealurile Ligii trebue înfăptuite prin alte metode.

Intr'adevăr, din desfășurarea negocierilor anglo-franceze cu Sovietele, reiese că arsenalul juridic și procedural al Ligii va contribui poate la acordul anglo-rus cu o formulă juridică, inspirată de pactul franco-sovietic din 1935, el însuși încadrat în pactul Societății Națiunilor.

In împrejurările de astăzi e greu ca Liga să aducă un aport mai mare problemei celei mai actuale a momentului politic european. Intre securitatea colectivă a pactului din 1919 și „rezistența colectivă armată în potriva încercărilor de dominațiune prin forță", care este creațiunea recentă a noii politici britanice, este o mare deosebire.

In sistemul Societății Națiunilor, toate statele fiind membre ale Ligii, dacă un membru al acesteia recurge la forță, era considerat că a comis un act de război împotriva tuturor membrilor Societății Națiunilor. Războiul fiind o ruptură a pactului, el devenea legal contra acelora care îl violau.

Sancțiunea unei asemenea infracțiuni la legea internațională era ruperea legăturilor financiare, economice și diplomatice cu Statul în ruptură de pact. Aceste măsuri colective erau obligatorii.

Consiliul putea însă recomanda și măsuri militare și fixa efectivele terestre, navale sau aeriene destinate să contribue la respectarea pactului. Membrii Societății Națiunilor erau datori, în această situație, să-și dea reciproc asistența militară contra agresorului, să acorde dreptul de trecere prin țările lor trupelor destinate să ajute pe victima agresiunii și să ia măsurile necesare spre a reduce la minimum pierderile economice și financiare ale Statelor membre.

Teoretic acest sistem este încă în vigoare pentru Statele rămase credincioase Ligii. In practică, în situația actuală politică, diplomatică și strategică, el a devenit însă inaplicabil. Din toată procedura organizată de pact, rămâne astăzi în vigoare noțiunea de agresiune, concepția ilegitimității întrebuințării forței ca instrument de politică națională și procedura asistenței mutuale, ca mijloc pentru organizarea rezistenței colective față de războiul de agresiune.

Incheierea sesiunii actuale a consiliului dela Geneva se va desăvârși aiurea, la Londra și la Moscova, prin înfăptuirea unei înțelegeri, care va fi în spiritul pactului de acum douăzeci de ani, dar atât de departe totuși de de viziunea de pace universală a autorilor lui.

I. L.

SĂRBĂTORIREA VICTORIEI SPANIOLE

Miercuri, la eșirea din catedrală, după oficierea Te-Deumului pentru victoria Spaniei naționaliste: In mijloc Nunțiul Papal Monseniorul Andrea Cassulo alături de d. Prat y Soutzo, ministrul Spaniei la București

Manevrele flotei grecești

Atena, 24 (Telor). — **Luni, încep marile manevre ale flotei elene, cărora li se acordă o deosebită importanță. La aceste manevre vor participa crucișătorul „Averof", 10 torpiloare, trei submarine și numeroase vase auxiliare înzestrate cu tunuri și mitraliere.**

Timp de o lună manevrele se vor desfășura în Marea Ionică. După aceea, vasele de război se vor retrage la baza navală din Salamina, spre a eși după aceea din nou în Marea Egee în vederea completării manevrelor.

——xX⊙●⊙Xx——

Inundații în Polonia

Cracovia, 24 (Rador). — **Poile torențiale din ultimele zile au făcut ca numeroși afluenți ai fluviului Vistula să crească mult peste nivelul normal.**

La nord de Cracovia, nivelul Vistulei a crescut cu 4.30 m. peste normal. Mai multe localități au fost inundate. Populația a putut fi evacuată la timp.

——xX⊙●⊙Xx——

FILME

— Cine sunt aceia cari te-au salutat?

— Doi rataţi.

— De ce?

— Inchipueşte-ţi. El a eşit la pensie acum douăzeci şi nouă de ani. Ea s'a măritat cu el atunci, deşi n'avea decât optsprezece ani, fiindcă citise în legea pensiilor, că dacă soţul nu moare înainte de cinci ani, soţia îi moşteneşte pensia.

— Şi?

— Cu toate că se văita de toate boalele şi s'ar fi putut să dea ortul popei la scurt timp după căsătorie, ea l-a îngrijit, l-a meremetisit atât de bine, ca să-l ţină în viaţă cel puţin cinci ani, în cât s'a vindecat de toate. Uită-te la dânşii: ea pare mai bătrână de cât el şi suferă de nu ştiu câte beteşuguri.

— Desigur că acum o îngrijeşte el, o meremetiseste el.

— De unde! Nici nu se sinchiseşte de ea. Nu vezi că nu-şi ia ochii dela nudurile din balet?

— De ce atâta ingratitudine?

— Pentru că ea n'are pensie şi el nu este interesat să-i prelungească viaţa cel puţin cu cinci ani. Din potrivă, o ameninţă mereu cu... jubileul de o sută de ani!

Don José

Portul Danzig eri și azi

de AL. GREGORIAN

Danzig, 16 Mai 1939

Danzigul a fost odinioară un oraș înfloritor și plin de viață. Operele de artă care impodobesc galeriile muzeului, frescele din Artushof și din palatul primăriei, vitraliile și arhitectura celebrei catedrale Santa-Maria, clădirile care reprezintă gustul arhitectural al renașterii și goticul german, canalele, instalațiile din port peste care se profilează silueta originală a Krantorului și turnul observatorului de unde urmărea Jean Hevelius mersul aștrilor, Baltica era supranumită atunci „Mediterana Nordului". Ambasadorii marilor împărății și chiar ai Britaniei coborau din corăbii încărcați de daruri. Onorabilii patriceni își beau „goldwasser-ul" național — lichiorul cu firimituri de aur veritabil — pe romanticele peroane din fața caselor, pictorii eternizau peisagiile Danzigului, poeții îi cântau vitejia și bogăția, arhtecții olandezi îi durau palatele și bisericile suflate în metale rare.

Ce timpuri basmice!

DANZIG. In portul interior de pe canalul Mottlau ca și în portul cel mare de pe Vistula, activitate redusă

Toate aceste comori și documente rămase neatinse sub vreme, vorbesc despre un trecut măreț și despre negutători bogați, ca în basme, aici în pragurile Nordului.

Danzigul a fost de totdeauna un debușeu natural al Europei orientale și hinterlandul său cobora până jos la Dunăre și la Marea Neagră și în Balcani.

Corăbiile intrau și ieșeau din apele lui vinete cu pântecul greu de mărfuri și de aur, iar regii Suediei, țarii Rusiei, Napoleon și Ludovic cel Mare, regii polonezi, dogii Veneției, ducii prinții, cavalerii și împărații germani veneau aici prietenoși, sau aspri și lacomi războinici, ca într'un Canaan biblic. Mirajul Danzigului îi tortura și-i fascina. In evul mediu, sub liga hanseatică, nu era port mai vestit și mai mare în această parte a lumii decât Danzigul și corăbieri mai iscusiți și mai îndrăzneți decât burghezii danzigezi nu se dovedeau nicăeri.

Astăzi Danzigul e un oraș sărac și trist. Din splendorile lui de altădată au mai rămas doar aceste case nobile, legendele și orgoliul cetățenilor și obiectele de artă din muzee; orașul însuș pare un muzeu.

Danzigul e bântuit de o criză economică grea ca o molimă. Portul e aproape pustiu. Macaralele țin cerul spânzurat deasupra apei. Șantierele nu au de lucru. Magaziile sunt aproape goale. Șinele neumblate, au prins a se rugini. Păsările care fac farmecul tuturor marilor rade, au plecat înfometate spre Gdynia.

Danzigul e un port în agonie. Lemnul, cărbunele și puținele cereale care se mai scurg pe aici, nu pot susține viața economică și trena unui ținut care nu are altă sursă de trai decât această cărăușie pe mări cu furnizori și clienți din toate părțile lumii.

(Continuare in pag. 2-a)

Incidentele polono-germane

Cum este apreciată situația la Berlin

Prin telefon, dela corespondentul nostru particular

Berlin, 24. — **Incidentul produs la sfârșitul săptămânii trecute în localitatea Kalthof, la granița dintre Polonia și Danzig, a intrat într'un nou stadiu.**

Faptul acesta este considerat cu oarecare pesimism de cercurile politice de aci, deoarece Senatul din Danzig, pe lângă că are o atitudine absolut contrarie concepției poloneze asupra acestui incident, cere în răspunsul remis guvernului din Varșovia, chiar rechemarea reprezentantului Poloniei, consilierul de legație Percowski, precum și a celor doi funcționari polonezi trimiși să ancheteze împrejurările în cari s'a produs incidentul.

Deoarece nu se crede că Polonia va admite această cerere, se contează aci nu numai pe o continuare, dar și pe o înăsprire a conflictului dintre Danzig și Varșovia.

*

Ansamblul situației este agravat și prin aceea că se anunță că. s'au tras focuri de armă, de altminteri fără urmări serioase, asupra șoferului unui auto-camion care venea din Prusia Orientală. Incidentul acesta s'a produs, după cum se anunță din Danzig, pe teritoriul Coridorului polon.

Faptul acesta e considerat că acest al doilea incident, spre deosebire de cel dintâi, nu este o chestiune privind numai Danzigul și Polonia, ci interesând exclusiv Reichul și Polonia.

Aceasta este dealtminteri și părerea purtătorului de cuvânt al ministerului de externe german, ziarul „Berliner Boersenzeitung", căruia știrea i-a fost transmisă atât de repede încât a putut lua imediat atitudine.

Ziarul precizează în acelaș timp că acest al doilea incident nu dovedește mai puțin decât că „nu există actualmente o legătură garantată între Reich și Prusia orientală".

Impresia produsă de această formulare categorică asupra cercurilor politice cari urmăresc cu atenție evenimentele petrecute în ultimul timp, este și mai mult agravată de faptul că ministerul de externe german declară concomitent tot prin „Berliner Boersenzeitung" că „situația dela granița polono-germană devine din zi în zi mai insuportabilă, constituind un grav pericol pentru legăturile vitale dintre Prusia Orientală și Reich".

Cercurile diplomatice berlineze consideră agravant faptul că incidentul este socotit în primul rând ca o chestiune privind exclusiv Polonia și Germania, ceeace ar constitui o motivare a dezideratelor Germaniei față de Polonia. Aceste cercuri sunt chiar de părere că imposibilitatea de a se asigura legăturile dintre Reich și Prusia Orientală dealungul Coridorului polonez, ar periclita menținerea relațiilor normale dintre Germania și Polonia.

SCRISORI DIN LONDRA

NEUTRALITATEA

de AUGUR

Londra, Mai

Totdeauna, în Europa, în momentul unei crize internaționale, statele își stabilesc principiul neutralității.

Aceasta se întâmplă, mai ales, când marile puteri sunt în conflict între ele și când state mai slabe caută să facă să fie recunoscută situația lor de țări neutre. Faptul e natural și inevitabil. Cazul Elveției și al Belgiei este tipic. Cât despre Belgia, ne reamintim că am fost primii cari am anunțat că Belgia trebuia să renunțe, inevitabil, la politica sa de cooperare cu un grup de mari puteri, spre a reveni la neutralitate, care este firească pentru ea.

Punctul de vedere britanic e favorabil existenței de state neutre. Niciodată, deci, nu i-a trecut cuiva prin gând, la Londra, să ceară Elveției să ia parte într'un conflict european. Tot astfel pentru Belgia, declararea politicii sale de independență, bazată pe neutralitate, n'a fost criticată în cercurile guvernului britanic. Politica britanică aprobă neutralitatea statelor scandinave și a republicelor baltice. Zilele trecute, încă, opinia publică, în Anglia, s'a arătat favorabilă poziției luată de Norvegia, Suedia și Finlanda, deoparte, și de statele baltice de cealaltă.

Totuși experiența războiului trecut a arătat că neutralitatea slujea uneori cu totul alt scop decât al unei complete și irevocabile abțineri dela orice participare într'un conflict. S'a întâmplat, — așa cum a fost cazul Italiei atunci — că neutralitatea nu reprezenta decât o

(Continuare in pag. 2-a)

D. Chamberlain

despre alianța militară italo-germană și situația din Danzig

Londra, 24 (Rador). — **In ședința de Miercuri după amiază a Camerei Comunelor, d. Chamberlain s'a referit la alianța militară italo-germană.**

Răspunzând laburistului Henderson, primul ministru a declarat că din textul acordului publicat „nu pare să existe nici o clauză ce ar putea fi considerată incompatibilă cu obligațiile Italiei, cuprinse în acordul anglo-italian din 2 Ianuarie 1937, cunoscut sub numele de „gentlemen agreement", care a fost reafirmat prin acordul anglo-italian din 16 Aprilie 1938.

La întrebarea dacă guvernul italian a indicat de curând guvernului britanic că există posibilități de negocieri cu Franța, șeful guvernului a răspuns:

„Nu sunt în măsură să fac vreo declarație cu privire la ce se petrece sau nu se petrece între guvernul italian și guvernul francez în această privință".

La o întrebare privitoare la situația din Danzig, d. Chamberlain a declarat:

„După rapoartele primite de lordul Halifax, s'au făcut la 21 Mai demonstrații în fața postului vamal polonez din Kalthof, pe teritoriul Orașului Liber, către granița spre Prusia de est. Depe urma acestor demonstrații a rezultat un conflict.

Inaltul comisar polonez la Danzig a trimis un reprezentant să cerceteze asupra modului în care s'a produs incidentul și, în împrejurări asupra cărora circulă informații disperate, un cetățean din Danzig a fost omorît.

S'a protestat formal de ambele părți. Sper că aceste incidente nu vor fi lăsate să ducă la complicații mai grave".

——xX⊙●⊙Xx——

Furtună puternică

în Ungaria

Budapesta, 24 (Rador), — **O furtună excepțional de puternică însoțită de ploi a distrus calea ferată între Kisber și Banhida.**

In comuna Verteskethely, puhoaiele au nimicit șapte case. O femee în vârstă de 80 ani s'a înnecat, iar un copil de 10 ani a dispărut.

La Versailles, d. general Vuillemin, șeful de stat major al armatei aerului, a asistat la botezul promoției „commandant Mezergues" a elevilor din anul al doilea al școalei de aviație

In țara Moților

(x) Gorunul lui Horia și (xx) mormântul lui Avram Iancu